LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ISSN 2406-1085

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

legeartis.rs

септембар 2020 / број 96

9/2020

Давање нетачних података релевантних за заснивање радног односа, уз посебан осврт на фалсификовање исправа

- Изузеци од примене Закона о јавним набавкама – уговори између повезаних субјеката
- Препознавање лица или предмета као доказна радња у кривичном поступку – примена чланова 99, 100. и 405. став 3. ЗКП-а
- Заштита података о личности у радним односима у светлу Препоруке ЦМ/Рец (2015)5 Комитета министара Савета Европе
- Новине у поступку издавања извода из листа непокретности
- Фактичка експропријација у судској пракси

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ • ГРАЂАНСКО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • РАДНО ПРАВО • УНАКРСНИ ПОГЛЕД

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна

Здравет Воде Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА:
0800 111 111

LEGEARTIS ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година VIII, број 96, септембар 2020.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Вера Кусовац
Весна Филиповић
Владимир Саичић
Дејан Обренић
Драгана Марчетић
Драган У. Калаба
Душан Рајаковић
Жељко Албанезе
Милош Јовић
Немања Рилке
Саша Павловић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Birograf Comp d.o.o., Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
. - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Диплома одређене образовне установе често се погрешно везује само за друштвени статус и могућност напредовања, без икаквог осећаја за правду и без гриже савести. Међутим, она би требало да представља знање и вештине који се посвећеним учењем стичу, уз обавезу целоживотног усавршавања, при чему све то мора да прати племенитост и храброст. У друштву које много полаже на блиставу форму, без садржине, кићење туђим ловорикама није неуобичајено. Због тога смо се у оквиру рубрике „Радно право" бавили проблемом појаве лажних диплома и других исправа како у Србији тако и у другим земљама окружења, као и проблемом давања нетачних података на основу којих лица која не испуњавају захтеване услове заснивају радни однос, због чега штету трпе послодавци, али и цело друштво.

Када је у питању рубрика „Грађанско право", издвајамо текст о специфичном институту фактичке експропријације који није дефинисан у нашој легислативи, већ представља плод креативног тумачења права у домаћој судској пракси. Наведени текст треба да пружи одговор на питање под којим условима титулари својинских права на непокретности у ситуацији трајног заузећа имају право на новчану накнаду, у ком обиму и у односу на које субјекте.

У овом броју настављена је серија текстова о новом Закону о јавним набавкама, с тим што је сада акценат на одредбама којима се утврђују захтеви који треба да буду испуњени да би два повезана правна лица могла да закључују уговоре без примене поменутог закона.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца", „Календар аката" и „Регистар прописа донетих између два броја".

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

ИНГ-ПРО

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

WWW.**PROPISI.NET**

У овом броју...

РАДНО ПРАВО

4 Давање нетачних података релевантних за заснивање радног односа, уз посебан осврт на фалсификовање исправа

10 Заштита података о личности у радним односима у светлу Препоруке ЦМ/Рец (2015)5 Комитета министара Савета Европе

18 Уговор послодавца са агенцијом за људске ресурсе – селекција и регрутација потенцијалних кандидата

23 Програм подстицања запошљавања младих „Моја прва плата”

31 Одабир из новије судске праксе из области радног права

ГРАЂАНСКО ПРАВО

38 Фактичка експропријација у судској пракси

51 Новине у поступку издавања извода из листа непокретности

57 Новија правна схватања Врховног касационог суда из грађанске материје

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

63 Изузеци од примене Закона о јавним набавкама – уговори између повезаних субјеката

ПРИВРЕДНО ПРАВО

69 Пословно име привредног субјекта

КРИВИЧНО ПРАВО

73 Препознавање лица или предмета као доказна радња у кривичном поступку – примена чланова 90, 100. и 405. став 3. ЗКП-а

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

81 Здравствене технологије – методи, поступци и начини вршења процене

РУБРИКЕ

87 Календар важења правних аката

88 Портал читалаца

100 Преглед прописа донетих између два броја

Давање нетачних података релевантних за заснивање радног односа, уз посебан осврт на фалсификовање исправа

Falsum est, quidquid in veritate non est, sed pro vero adseveratur (Paulus-Sent.5,25,3)

Лажно је оно што није истинито, али се представља као истинито.

У пракси су познати случајеви фалсификовања исправа ради заснивања радног односа, што изазива штету и послодавцима и целој друштвеној заједници. Зато у таквим случајевима, ако запослени да нетачне податке, који су притом одлучујући за заснивање радног односа, послодавац има право да му откаже уговор о раду.

Вера Кусовац

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Чланом 179. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 и 75/2014, 13/2017 – Одлука Уставног суда и 113/2017 – даље: Закон) прописани су отказни разлози од стране послодавца. **Послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који не поштује радну дисциплину ако је дао нетачне податке који су били одлучујући за заснивање радног односа**.

Према раније важећем законском решењу давање нетачних података послодавцу приликом заснивања радног односа, који су притом релевантни за заснивање радног односа на одређеном радном месту, односно пословима, представљало је самосталан законски основ за престанак радног односа (отказ *sui generis*).

У глави 32 Кривичног законика Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 85/05… 35/2019) у групи кривичних дела против правног саобраћаја прописано је више кривичних дела фалсификовања исправе:

- фалсификовање исправе (чл. 355. КЗ-а);
- посебни случајеви фалсификовања исправе (чл. 356. КЗ-а);
- фалсификовање службене исправе (чл. 357. КЗ-а);
- навођење на оверавање неистинитог садржаја (чл. 358. КЗ-а).

Фалсификовање је реч новолатинског порекла, настала од глагола *falsificare*, што у преводу значи „правити лажне ствари” (дипломе, новац и др.). Кривичноправним прописима није одређено које исправе се сматрају јавним, али је то учињено управноправним и грађанскоправним прописима.

У Кривичном законику није прописано шта је права, а шта лажна исправа. У теорији права преовлађујуће становиште је да је лажна она исправа чији издавалац није лице које је у њој наведено као издавалац. Са теоријског становишта, фалсификовање исправе је свако прављење лажне исправе или преиначавање праве исправе која служи у правном саобраћају као доказно средство.

У наставку текста биће размотрено питање давања нетачних података релевантних за заснивање радног односа са послодавцем у општем режиму радних односа.

дени фалсификатори, уз кривичну пријаву, упућени су и основном јавном тужилаштву у местима у којима су почињена кривична дела.

У Србији се дипломе или фалсификују или су издате од стране непризнатих установа или радничких универзитета. У Савету за мониторинг, људска права и борбу против корупције „Транспарентност" наводе податак да велики број државних службеника има фалсификоване дипломе. Министарство просвете, науке и технологије у матичним књигама може да провери да ли је одређена диплома издата, без улажења у оцену начина прибављања. Који је *modus operandi* прибављања диплома, утврђује Министарство унутрашњих послова у складу са законом, откривајући починиоце и обезбеђујући релевантне доказе за јавно тужилаштво.

Дипломе је тешко фалсификовати јер имају суви жиг и више нивоа заштите, као новчанице. Најлакше се фалсификују уверења о дипломирању.

Сви институционални контролни механизми у Србији у складу са својим законским овлашћењима треба знатно да пооштре контролу веродостојности како издатих тако и издавања диплома, што је постао озбиљан правни и морални проблем код нас.

Постојање и деловање институционалних контролних механизама не аболира од одговорности службе људских ресурса код послодаваца, од којих се очекује појачани опрез, али и одговорност при оцењивању испуњавања формалноправних услова одлучујућих за заснивање радног односа.

Заштита података о личности у радним односима у светлу Препоруке ЦМ/Рец (2015)5 Комитета министара Савета Европе

Обрада података о личности својствена је сваком радном односу, почев од апликације за посао, преко закључења уговора о раду, до извршења законских обавеза послодавца из области социјалног осигурања и вођења евиденција у области рада, с тим што се у савремено доба та обрада врши скоро искључиво уз употребу информационих технологија.

Немања Рилке,
судијски помоћник у
Основном суду у Сомбору

Увод

Обрада података о личности у јавности се везује за Закон о заштити података о личности, који је усклађен са ГДПР (*General data protection regulation*), тако да тек у скорије време наведена тема добија на значају, као и свест о обавезности примене правила. С друге стране, општој јавности скоро је непозната чињеница да у тој области дуго година већ постоје правила међународног карактера која имају непосредну примену у нашем правном систему као ратификовани међународни уговори, и то Конвенција Савета Европе о заштити

Дакле, у ситуацијама када послодавац уводи систем видео-надзора, битно је да се надзор врши у складу са легитимним интересом, који најчешће обухвата интерес за очување безбедности људи и имовине, при чему је сам надзор запослених само посредан, али ипак задире у њихово право на приватност. Стога, на сличан начин као и при надзору комуникације, запослени мора да буде детаљно обавештен о врсти надзора, што би обухватало обавештење о тачном броју и положају камера, начину снимања и времену у ком се обавља снимање.

Уместо закључка

На крају ваља напоменути да је наведена препорука само један од докумената који чека адекватну имплементацију у домаће законодавство, као и у делатност послодаваца. Уз то треба истаћи и значај Правилника Међународне организације рада о заштити личних података радника из 1997. г. (*Code of practice on the protection of workers personal data*), са пратећим коментаром, као и других препорука Комитета министара у области заштите података. Остаје нада да ће релевантне домаће институције, а на првом месту институција повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, спровести делотворну акцију како би се промовисала правила о заштити података о личности запослених, али и како би наведена правила нашла адекватно место у домаћем законодавству.

Уговор послодавца са агенцијом за људске ресурсе – селекција и регрутација потенцијалних кандидата

Послодавцима постаје све теже да самостално пронађу одговарајуће запослене, а један од начина за превазилажење тог проблема јесте и сарадња са агенцијама за људске ресурсе. У овом тексту дато је детаљно упутство шта би уговор између послодавца и агенције требало да садржи да би се испунила сврха уговора.

Саша Павловић,
дипломирани правник

У данашње време све већи број компанија одлучује се да процес селекције кадрова препусти специјализованим агенцијама, које ће за њих извршити мукотрпан процес таргетирања потенцијалних запослених и њихову селекцију, како би себи олакшале и убрзале сам процес проналажења кадрова. Узимајући у обзир и структуру српског тржишта рада и све већи одлив квалитетних и искусних кадрова ван граница земље, постаје све теже да компанија сама довољно брзо пронађе и довољно квалитетне кадрове. Један од начина да компаније превазиђу наведени проблем јесте и сарадња са агенцијама за људске ресурсе (енг. *Human resources – HR*), које имају разрађене канале тражења кадрова и развијену базу потенцијалних кандидата, као и начине да најбоље селектују исте. Овај текст посвећен је сарадњи послодаваца са агенцијама за људске ресурсе, као и томе шта би уговор из-

и регрутације кадрова јесте и израда процене студије зарада. Студија процене зарада је користан алат приликом одређивања буџета зарада, као и колико које радно место „вреди". У таквој ситуацији агенцији се упућује захтев који садржи све основне елементе позиција које ће бити буџетиране и које ће бити предмет селекције и даље регрутације, као што су: назив позиције, образовање и степен стручне спреме, посебни захтеви ако постоје (посебне лиценце, дозволе итд.), сектор у ком кандидати раде и слично. На основу тога агенција упоређује податке којима располаже, врши дубљу анализу тржишта рада и припрема студију процене зарада.

Треба имати у виду да ће приликом селекције и регрутације кадрова агенција, као информацију, од клијента тражити и износ зараде који потенцијални кандидат може да очекује. Реално, то је прво питање које кандидати постављају. Од уговорене зараде за кандидата зависиће и висина накнаде за агенцију. Што је већа зарада, већа је и накнада. Упутно би било да студију процене зарада не ради иста агенција која врши и селекцију и регрутацију.

Рок трајања уговора = забрана регрутовања

Још једна ствар на коју треба обратити пажњу јесте и рок трајања уговора, као и забрана регрутовања. Та два појма су у корелацији.

Агенције уговарају рок трајања уговора баш из разлога забране регрутовања. Уговором се прописује да за време трајања уговора агенција неће вршити регрутацију кандидата који раде код клијента. То је донекле и логично јер би тако агенција радила на штету клијента, с једне стране, а с друге стране истовремено би радила у његову корист. Наравно, то ниједном клијенту није прихватљиво, па се уговара забрана регрутовања за време трајања уговора. Уговором треба прописати не само забрану већ и висину уговорене казне уколико дође до кршења уговорне одредбе од стране агенције. Током комерцијалних преговора могла би да се уговори забрана регрутовања и након истека уговора, али ретко која агенција би на то пристала.

Уместо закључка

Представљени уговори нису чести на нашем тржишту и већина привредних субјеката до сада није имала искуства са њима. Клијенти су углавном уверени да ће их агенција водити кроз целокупан процес извршења уговора, али то није њен посао. Приликом извршења уговора можда и најважнија ствар је да се прати рад агенције кроз редовно извештавање, као и да се поштују сви уговорени рокови и све обавезе које стоје у уговору, а на први поглед нису од кључне важности за извршење. Често се дешава да баш ти чланови уговора, те „ситне" обавезе, постану предмет спорења између страна уговорница.

Електронски часопис

ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Електронски часопис Леге Артис – Прописи у пракси активира се и користи кроз електронско правно издање Прописи.нет на страници ***propisi.net***. Ажурира се свакодневно и користи путем корисничког имена и лозинке.

Сви чланци могу да се претражују на различите начине: по речима у називу или самом чланку, правним областима или ауторима, а дат је и преглед најчитанијих чланака у току месеца. Такође, на једном месту налази се и архива свих бројева од почетка објављивања. Чланци могу да се чувају у PDF формату, као и да се штампају и копирају.

Осим оних које чине штампано издање, у електронском издању налазе су и додатне рубрике: Образовање, Ауторско право, Планирање и изградња и др.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Програм подстицања запошљавања младих „Моја прва плата”

Програм подразумева оспособљавање незапосленог за самосталан рад, односно праксу на пословима код послодавца у циљу стицања знања, вештина и компетенција за рад, при чему се кориснику Програма, у виду стимулације, обезбеђује месечна новчана накнада.

Мр Жељко Албанезе

Влада Републике Србије донела је Уредбу о Програму подстицања запошљавања младих „Моја прва плата”, која је објављена у „Службеном гласнику РС” број 107/2020, а ступила је на снагу 15. августа 2020. године (даље: Уредба). Уредба је донета на основу члана 43. став 1. тачка 8) Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Сл. гласник РС” бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015 и 113/2017), којим је предвиђено да су мере активне политике запошљавања активности усмерене ка унапређењу запослености, као и да обухватају и друге мере усмерене ка запошљавању или одржању запослености у складу са актом Владе. Наведеном уредбом уређују се циљ, услови и начин спровођења и праћење спровођења, као и извршиоци, трајање и средства за реализацију Програма подстицања запошљавања младих „Моја прва плата”.

1 Циљ Програма

Програм подстицања запошљавања младих „Моја прва плата” (даље: Програм) спроводи се са циљем стицања првог радног искуства и оспособљавања за самосталан рад 10.000 младих са средњим и високим образовањем, до навршених тридесет година живота, без радног искуства, који се налазе на евиденцији незапослених Националне службе за запошљавање, за шта је Влада Србије из буџета издвојила више од две милијарде динара. Програм подразумева **оспособљавање незапосленог за самосталан рад**, односно праксу на пословима код послодавца у циљу стицања знања, вештина и компетенција за рад, што треба да подстакне запошљавање младих и пружи подршку привреди у решавању проблема са недостатком кадрова.

У реализацији Програма учествују:

- Национална служба за запошљавање (даље: Национална служба),
- Министарство финансија,
- Канцеларија за ИТ и еУправу и
- Привредна комора Србије.

Програмом се даје могућност:

1) младима без радног искуства – да обаве праксу на конкретним пословима код послодаваца у циљу стицања знања, вештина и компетенција за рад, као и да на тај начин повећају своје могућности за запошљавање;

2) послодавцима – да пронађу кадрове за одређена занимања које су иначе тешко налазили, да подмладе свој тим и да оспособе младе у складу са потребама својих компанија.

Крајњи циљ Програма је подстицање запошљавања младих, као и решавање проблема недостатка кадрова у привреди. Према званичним подацима, на евиденцији Националне службе тренутно је око 106.000 људи млађих од тридесет година, од којих 63.000 испуњава услове за конкурисање за учешће у Програму. Од тог броја, планирано је да се у Програм укључи 10.000 младих са средњим и високим образовањем, до навршених тридесет година живота, који су без радног искуства и налазе се на евиденцији незапослених Националне службе.

Уплата доприноса за случај повреде на раду и професионалне болести значи и покриће послодавцу за одређене трошкове за случај повреде на раду или професионалне болести кандидата по Програму.

У том делу једина обавеза послодаваца је да Националној служби сваког месеца званично шаљу податке о месечној присутности кандидата на послу, како би се обрачунала пуна или сразмерна месечна новчана накнада.

Уредба ипак дозвољава да, поред износа новчане накнаде, који кориснику Програма исплаћује Национална служба, послодавац кориснику исплати одређена додатна средства, на пример за превоз, топли оброк или пак на име увећања новчане накнаде. Постоји могућност да послодавци дају одређене накнаде младима када препознају да су међу кадровима које су одабрали за стручно оспособљавање они ти који ће одговорити потребама предузећа.

9 Обавезе послодаваца по Програму

Као што је већ речено, послодавци који приступе Програму немају новчаних обавеза према кандидатима које ангажују, али треба да имају у виду конкретне обавезе које имају по Јавном позиву. Наиме, послодавац који прихвати Јавни позив и пријави се за спровођење Програма, у обавези је да:

1) оспособљава незапослено лице у дужини трајања уговорне обавезе (највише девет месеци);

2) доставља Националној служби извештај о присутности лица укљученог у Програм на месечном нивоу, у складу са уговором;

3) изда потврду о обављеном оспособљавању на конкретним пословима;

4) омогући Националној служби контролу реализације уговорних обавеза;

5) обавести Националну службу о свим променама које су од значаја за реализацију уговора у року од осам дана од дана настанка промене.

У случају прекида оспособљавања лица, послодавац у року од тридесет дана од дана прекида оспособљавања може да изврши замену са следећим незапосленим лицем са листе које испуњава потребне услове за преостало време дефинисано уговором, увећано за период спроведене замене.

Треба посебно напоменути да послодавац није у обавези да после девет месеци трајања Програма запосли лице које је учествовало код њега у Програму. Заправо, у свакој конкретној ситуацији послодавац ће одлучивати да ли ће, ако уложи девет месеци у обуку некога, имати интерес да га запосли. Наиме, циљ Програма је да незапослени без радног искуства стекну компетенције за рад и тиме обезбеде будуће запослење код послодавца код ког су се оспособљавали или код другог послодавца.

10 Заштита података о личности

Сви подаци о личности који буду достављени Националној служби биће обрађивани искључиво у сврху учешћа у Јавном позиву, а у складу са Законом о заштити података о личности. Приступ личним подацима имаће само овлашћена лица Националне службе која су обавезана на чување поверљивости података о личности и неће их откривати трећој страни, осим ако је то неопходно у сврху контроле поступка спровођења Јавног позива или ревизије.

Национална служба ће чувати податке о личности у року предвиђеним законом, уз примену одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера. Лица чији се подаци обрађују имају право на приступ, исправку и брисање својих података, као и право на ограничење обраде својих података, право на приговор и право на притужбу поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

11 Праћење спровођења Програма

Спровођење Програма пратиће радна група коју је образовала Влада, коју чине представници Кабинета председника Владе, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства финансија, Министарства омладине и спорта, Националне службе за запошљавање и Привредне коморе Србије.

Одабир из новије судске праксе из области радног права

На право запосленог на накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор у случају престанка радног односа нема утицаја чињеница да се запослени није обраћао послодавцу за коришћење годишњег одмора.

Из образложења:

Није спорно између странака да тужиља није користила годишњи одмор за 2016. годину, тј. до дана када јој је престао радни однос 30. 9. 2016. године, па стога тужиља има право, сходно члану 76. наведеног Закона о раду, на накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор у случају престанка радног односа, у висини просечне зараде у претходних дванаест месеци, сразмерно броју неискоришћеног годишњег одмора, која је обрачуната за петнаест дана (20 дана / 12 месеци х 9 месеци), како је вештак за економско-финансијску област В. С. навео у налазу, те је одлучено као у ставу трећем изреке ожалбене пресуде, са законском затезном каматом почев од 31. 12. 2016. године до исплате.

Неоснован је навод жалбе да тужиља „није писала захтев туженом за неискоришћене дане годишњег одмора", с обзиром на то да таква обавеза није прописана цитираном одредбом члана 76. наведеног Закона о раду.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1. 217/20 од 5. 2. 2020)

У спору за накнаду штете због незаконитог отказа на туженом послодавцу је терет доказивања да је тужилац – запослени остварио приходе по основу рада за период у ком је био ван радног односа.

Из образложења:

Како је утврђено да је тужиоцу престао радни однос без правног основа, правна последица незаконитог престанка радног односа, сагласно одредби члана 191. став 1. Закона о раду, јесте обавеза послодавца да запосленом исплати накнаду штете како то захтева тужилац и да му уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање за период у ком запослени није радио. Према одредби члана 191. ставови 2, 3. и 9. овог закона, накнада штете из става 1. тог члана утврђује се у висини изгубљене зараде која у себи садржи припадајући порез и допринос у складу са законом, у коју не улази накнада за исхрану у току рада, регрес за коришћење годишњег одмора, бонуси, награде и друга примања по основу доприноса пословном успеху послодавца. Накнада штете из става 1. овог члана исплаћује се запосленом у висини изгубљене зараде, која је умањена за износ пореза и доприноса који се обрачунавају по основу зараде у складу са законом. Накнада из става 1, 5, 6. и 7. овог члана умањује се за износ прихода које је запослени остварио по основу рада по престанку радног односа. Тужени на коме је био терет доказивања није доказао да је тужилац остварио приходе по основу рада за период у ком је био ван радног односа, а како то није истицао у току поступка, ту чињеницу не може са успехом истицати у жалби. Осим тога, из исказа тужиоца саслушаног у својству парничне странке произлази да у утуженом периоду није био радно ангажован нити је остваривао приходе. Такође нема значаја ни жалбено указивање на чињенице да је тужиоцу евентуално исплаћена накнада због привремене спречености за рад управо зато што је то период у ком је тужилац био ван радног односа, па није ни имао права по основу рада.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1. 671/19 од 7. 3. 2019)

Када запосленом није било могуће доставити упозорење на постојање разлога за отказ уговора о раду по правилима о непо-

одсуству (тврди да уз његову сагласност није долазио на рад јер није имао шта да ради) не ослобађа туженог послодавца обавезе да примени одређене критеријуме за све запослене који се налазе на истом радном месту јер је дошло до смањења потребног броја извршилаца, како би од четири извршиоца извршио одабир два радника који ће наставити да раде.

У преосталом делу ревизијом се побија утврђено чињенично стање због чега се ревизија не може изјавити (члан 407. став 2. ЗПП), па ови ревизијски наводи нису разматрани од страни Врховног касационог суда.

(Пресуда Врховног касационог суда Рев2. 2135/18 од 18. 9. 2019)

Не може доћи до преображаја радног односа заснованог на одређено време у радни однос на неодређено време у случају када је закључен уговор о раду до повратка одсутног запосленог, без обзира на то што је запослени наставио да ради и након истека рока од двадесет четири месеца и у наредних пет радних дана откако се одсутни запослени вратио на посао.

Из образложења:

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован налазећи да је првостепени суд правилно утврдио чињенично стање, али је погрешно применио материјално право. Другостепени суд налази да није наступио услов предвиђен одредбом члана 37. став 6. Закона о раду јер, иако је тужилац наставио да ради код туженог након истека рока од двадесет четири месеца и у наредних пет радних дана, чињеница је да је то учинио на основу закљученог уговора на одређено време, али до повратка одсутног запосленог. Значи, дошло је до промене основа по којем је тужилац наставио да ради код туженог на одређено време. Како је тужилац последњи уговор о раду закључио 1. 2. 2017. године до повратка одсутног запосленог ВВ, то је радни однос тужиоца заснован на одређено време у складу са законом престао и на законит начин је отказан у складу са горенаведеном одредбом закона (члан 175. тачка 1) Закона о раду – „Службени гласник РС” бр. 24/05… 75/14) јер је истекао рок на који је радни однос заснован, односно јер се одсутни запослени вратио на посао.

Оцењујући наводе ревизије, Врховни касациони суд налази да се закључак и одлука другостепеног суда заснивају на правилној примени материјалног права, као и да је побијаном пресудом правилно утврђено да се не може прихватити став првостепеног суда да је дошло до преображаја радног односа тужиоца заснованог на одређено време у радни однос на неодређено време јер је тужилац био код туженог у радном односу непрекидно више од две године и пет радних дана. При томе није од значаја то што је у уговору од 31. 1. 2017. године било назначено да тужилац заснива радни однос на одређено време до повратка одсутног запосленог ВВ, јер је све време обављао исте послове, а зато што је промена основа по којем је тужилац наставио да ради код туженог на одређено време од битног значаја. Сходно томе правилно другостепени суд закључује да није наступио услов применом одредбе члана 37. став 6. Закона о раду. Чланом 175. тачка 1) Закона о раду („Службени гласник РС” бр. 24/05… 75/14) прописано је да радни однос престаје истеком рока за који је заснован. Како је тужилац последњи уговор о раду закључио почев од 1. 2. 2017. године до повратка одсутног запосленог ВВ, правилно закључује другостепени суд да је радни однос тужиоца заснован на одређено време престао на законит начин, истеком тог рока, као и да је решење о отказу донето у складу са претходно назначеном одредбом јер је истекао рок на који је радни однос заснован.

(Пресуда Врховног касационог суда Рев2. 1449/18 од 4. 9. 2019)

ИНГ-ПРО
3 ДЕЦЕНИЈЕ
СНАГА ЧЕМА ЛУТАЊА

Фактичка експропријација у судској пракси

Кроз институт фактичке експропријације штите се власници или корисници земљишта у односу на државне органе који сами или преко трећих лица (крајњих корисника) организују изградњу јавних и других добара на земљишту које није формално експроприсано.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду
Весна Филиповић,
судија Апелационог суда у Београду

ПОЈАМ

Фактичка експропријација је појам који није дефинисан у нашој легислативи, већ представља плод креативног тумачења права у домаћој судској пракси. Постојећу правну празнину судови су попунили пре свега тумачећи фактичку ситуацију кроз општа начела Устава, помажући се у томе Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама са пратећим протоколима. Може се слободно рећи да је, захваљујући приступању Србије Савету Европе, то важно питање почело да се озбиљније разматра, као и да се траже решења за проблем грађана којима је фактички, без одлуке државног органа и без исплаћене накнаде, одузета непокретна имовина – земљиште или су онемогућени и ограничени у коришћењу ради задовољења неког јавног/општег интереса. С друге стране, експропријација представља принудно преношење непокретности из приватне у државну својину у општем интересу и уз правичну накнаду ранијем власнику.

Дакле, без обзира на то што закон не познаје појам фактичке експропријације, може се закључити да она постоји увек када дође до одузимања или ограничења права својине појединца од стране државе, која то чини у јавном интересу, али без одговарајућег поступка и доношења формалне одлуке, као и без исплате накнаде. Када се у пракси говори о фактичкој експропријацији, заправо се мисли на спорове у којима власници траже накнаду због тога што су онемогућени да користе непокретности, с тим што право на накнаду у том случају не застарева.

Треба нагласити да се изградњом објекта од јавног интереса на земљишту неког лица одузима право својине, без обзира на то што право својине тог лица није формално одузето. Ту је реч о фактичкој експропријацији која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни или други објекти у јавном интересу, иако не постоје решења о одузимању земљишта. У том случају, иако лица и даље формално остају власници непокретности и као такви егзистирају у катастру непокретности, они заправо имају „голу својину", тј. својину лишену свих атрибута јер своју непокретност не могу да користе – зидају или саде, не могу да убиру плодове у виду издавања и слично, а не могу ни да је отуђе из очигледних разлога, пошто је радњама јавних, државних и локалних власти претворена у објекте за јавну употребу. Због тога и разлози правичности налажу да се поменутим лицима исплати правична накнада за тзв. фактичку експропријацију.

Као што је речено, до фактичке експропријације долази услед изградње објеката од јавног интереса на земљишту које није формално експроприсано. Таква пракса доводи до угрожавања и повреде субјективних грађанских права физичких и правних лица на земљишту и другим непокретностима. Кроз институт фактичке експропријације штите се власници или корисници земљишта у односу на државне органе који сами или преко трећих лица (крајњих корисника) организују изградњу јавних и других добара на земљишту које није формално експроприсано.

ної права својине, нити се за њих исплаћује посебна накнада.

Насупрот томе, изграђене ограде, рекламна метална табла, метални мост и храстова тараба, као прибаци за које тужилац тражи накнаду, по својој правној природи не представљају неодвојиве спојене саставне делове експроприсане парцеле и објеката на њој, већ помоћне објекте који су функционално повезани са главном ствари и олакшавају њену употребу. То су делови ствари који се могу одвојити без уништења или оштећења, па у случају захтева туженог за извршење решења о експропријацији, тј. за предају експроприсане парцеле у државину, тужиоцу је на располагању могућност да их о свом трошку уклони и задржи.

Странка која није искористила своју законску могућност и овлашћење да употреби сва расположива правна средства против одлуке државног органа којом је решено о њеном имовинском праву или правном интересу, сама је створила и дужна је да сноси ризик евентуалног настанка штете због неостваривања одређеног имовинског (својинског) права и новчаног потраживања које произлази из тог права. Зато тужиоцу припада само накнада за непокретности које су обухваћене правоснажним решењима о експропријацији. У ситуацији у којој је вођен и законито спроведен поступак експропријације нема места позивању на право на накнаду по основу тзв. фактичке експропријације ***(Рев. 279/19 од 19. 6. 2019. године).***

У пракси је било више различитих одлука и недоумица у вези са пасивном легитимацијом када су у питању захтеви за исплату накнаде за заузето земљиште, када је земљиште од стране надлежног органа градске општине додељено грађевинском предузећу ради изградње зграде високог стандарда становања према носиоцима јавне својине, уколико је уговором између Дирекције за грађевинско земљиште Града Београда и грађевинског предузећа закључен уговор који за предмет има давање на коришћење градског грађевинског земљишта ради изградње зграде на формираној грађевинској парцели. Тим уговором грађевинско предузеће обавезало се да реши имовинскоправне односе са земљишно-књижним корисницима, односно власницима катастарских парцела од којих је формирана грађевинска парцела. Као спорно постављено је питање да ли су у односу према тужиоцима одговорни и предузеће које је заузело парцеле тужилаца и Дирекција Града Београда, или само једно од њих. У таквој ситуацији, према мишљењу аутора овог текста, корисници земљишта имају право на накнаду због извршене фактичке експропријације јер у односу на њих одузимање земљишта није праћено ниједним правним актом, већ им је фактички изузето земљиште за потребе и у корист Града Београда, у чије је име иступала Дирекција (чији је оснивач Град Београд). У таквој ситуацији постоји одговорност како грађевинског предузећа које је извршило фактичко заузеће земљишта тужилаца, тако и одговорност Дирекције за грађевинско земљиште и изградњу Београда. Одговорност Дирекције произлази из Одлуке о оснивању јавног предузећа за грађевинско земљиште и изградњу Београда („Сл. лист Града Београда" бр. 20/94, 18/2000, 16/2003, 51/2008, 60/2012), које је основано од стране Града Београда ради обезбеђења услова за уређивање, коришћење, унапређивање и заштиту грађевинског земљишта, као и да с тим у вези врши исплату накнаде за експроприсане непокретности, због чега је исто одговорно да тужиоцима исплати одговарајућу накнаду за фактички експроприсане непокретности. Уговор закључен између Дирекције и грађевинског предузећа чији је предмет давање на коришћење грађевинског земљишта ради изградње, по ком уговору се грађевинско предузеће обавезало да реши имовинскоправне односе са земљишно-књижним корисницима парцела, ствара права и обавезе само између страна уговорница, а не и према власницима земљишта, па не може водити закључку да и Дирекција није одговорна у односу према тужиоцима за накнаду за фактички експроприсане непокретности.

ЗАКЉУЧАК

Тема овог рада тиче се специфичне ситуације у којој се губе сегменти права својине на непокретностима. И поред тога што је право својине уставна категорија, којом се бави

и Европска конвенција о заштити људских права, као и домаће законодавство (Закон о основама својинскоправних односа, Закон о експропријацији, Закон о јавној својини и др.), ситуацију трајног заузећа непокретности – фактичку експропријацију од стране државе у јавном интересу, без одговарајуће одлуке, закон не регулише. Право на имовину представља једно од основних права грађана и правних лица, па ограничавање тог права не може бити супротно Уставу, закону и међународним нормама. Овим текстом настојали смо да дамо допринос томе, као и, с обзиром на постојећу судску праксу, одговорима на питање под којим условима титулари својинских права на непокретности у ситуацији трајног заузећа имају право на новчану накнаду, у ком обиму и у односу на које субјекте.

Новине у поступку издавања извода из листа непокретности

Доношењем Уредбе о условима издавања извода из листа непокретности и листа вода из Геодетског катастарског информационог система, од стране јавних бележника и геодетских организација комплетиран је правни оквир тако да од сада, поред служби за катастар непокретности, и јавни бележници и геодетске организације могу да издају изводе из листова непокретности. Јавни бележник извод оверава својим потписом и печатом, односно уз исти прилаже клаузулу о овери извода у законом прописаној форми, при чему клаузула представља јавну исправу.

Дејан Обренић,
дипломирани правник

Од ступања на снагу Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова („Сл. гласник РС” бр. 41/2018, 95/2018, 31/2019 и 15/2020) половном 2018. године води се расправа о његовој примени у пуном обиму и улози у нашем правном систему, а нарочито у области промета непокретности. Нажалост, од самог почетка примене тог закона, па до данас није успостављена једнака примена његових одредби од стране оних који би у пракси требало најчешће да их примењују – служби за катастар непокретности и јавних бележника, а све на штету свих оних у чију корист би требало да се те одредбе примењују – учесника у промету непокретностима. Иако је свима јасно колики значај за правну сигурност једног правног система има добра организованост система промета непокретности, још увек није сасвим јасно зашто се тај значај не види и у пракси у нашем правном систему, већ се и даље говори о различитом тумачењу и примени појединих законских норми, о недоречености закона или о недостатку подзаконских аката за примену појединих делова закона.

Свакако да се нејасноће и „шумови на вези” најчешће појављују у службама за катастар непокретности и код јавних бележника, и то пре свега приликом њихове сарадње, односно при тумачењу законских одредби

шћења у конкретном поступку пред јавним бележником, који се притом не издају странкама, јавни бележник нема право на награду и накнаду трошкова.

Иако би се на први поглед могло одахнути и рећи да је цео поступак издавања извода из листова непокретности сада и правно заокружен, да постоји правни основ да исти сада може да се прибави у надлежној служби за катастар непокретности, код било ког јавног бележника или у геодетској организацији, као и да је питање накнаде, таксе или било ког новчаног трошка за добијање тог документа у целости регулисано, мора се напоменути да у пракси ипак неће све бити тако једноставно. Наиме, као што се из самог текста чланова 52. и 53. Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова („Сл. гласник РС" бр. 41/2018, 95/2018, 31/2019 и 15/2020) и текста Уредбе о условима издавања извода из листа непокретности и листа вода из Геодетског катастарског информационог система, од стране јавних бележника и геодетских организација („Сл. гласник РС" бр. 91/2020), као и из целог претходног дела текста може видети, њима се регулише поступак издавања извода из листа непокретности и листа вода, али не и поступак издавања преписа листа непокретности.

Мада се донекле оправдано може бранити став да ту нема никаквог проблема и да се ради само о терминолошком означавању једне исте ствари, у досадашњој пракси прибављања података из катастра непокретности јасно се разликовао извод из листа од преписа листа непокретности. Наиме, како у једном листу непокретности може бити уписано више непокретности (катастарске парцеле, објекти или посебни делови објеката), то је странкама најчешће потребно да прибаве податке само о неким непокретностима уписаним у одређени лист непокретности, а не о свима (нпр. подаци о само једном стану у стамбеној згради за колективно становање), па је самим тим и јефтиније прибавити податке само о тој непокретности. Из тог разлога подаци из евиденције катастра непокретности могу бити издати у форми извода из листа непокретности (само једна или више непокретности уписаних у одређени лист непокретности) или у форми преписа листа непокретности (када се прибављају подаци за све непокретности уписане у један лист непокретности). Иако Закон о поступку уписа у катастар непокретности и водова говори само о изводу из листа непокретности и листа вода, али не и о препису, та терминолошка разлика донекле је у складу и са терминологијом Закона о оверавању потписа, рукописа и преписа („Сл. гласник РС" бр. 93/2014, 22/2015 и 87/2018), који познаје оверавање преписа неке исправе, преписа дела исправе, као и оверавање извода из јавних, трговачких и пословних књига.

У вези са поменутим терминолошким и суштинским разликама и у складу са досадашњом праксом разликовања извода из листа непокретности и преписа листова непокретности, може се очекивати да ће, у складу са поменутим законом и уредбом, код јавих бележника и геодетских организација ипак моћи да се прибаве само изводи из листова непокретности, али не и преписи листова непокретности. То практично значи да, уколико странка жели да прибави податке из катастарског операта за више катастарских парцела и објеката који су уписани у исти лист непокретности, мораће да поднесе захтев за добијање појединачних извода из листа непокретности за сваку од наведених парцела и објеката понаособ.

На основу свега наведеног на крају може да се закључи да прича о правилној примени и тумачењу Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова још увек није закључена, као и да се могу очекивати његове даље измене, допуне, прецизирање кроз подзаконске акте и/или аутентична тумачења, све док се не дође до једнообразног тумачења његових норми у оној мери која подразумева примену закона у складу са начелима правне сигурности.

Новија правна схватања Врховног касационог суда из грађанске материје

ПРАВНО СХВАТАЊЕ О НАДЛЕЖНОСТИ СУДА ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ТУЖБИ ЗА ПОНИШТАЈ АКТА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ О ДАВАЊУ У ЗАКУП ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА У ЈАВНОЈ СВОЈИНИ

Управни суд је надлежан да у управном спору одлучује о тужби ради поништаја коначног акта јединице локалне самоуправе о давању у закуп грађевинског земљишта у јавној својини, донетог након спроведеног поступка јавног надметања, односно прикупљања понуда.

Образложење:

Одредбом члана 84. став 1. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС” бр. 72/09, 81/09, 64/10 – Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – Одлука УС, 50/13 – Одлука УС, 54/13 – Решење УС, 98/13 – Одлука УС, 132/14 и 145/14) прописано је да грађевинско земљиште може бити у свим облицима својине, а ставом 2. истог члана да право својине на грађевинском земљишту у јавној својини има Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе.

Одредбом члана 86. став 1. претходно наведеног закона прописано је да власник грађевинског земљишта у јавној својини грађевинско земљиште може дати у закуп ради изградње објекта за који се издаје привремена грађевинска дозвола у складу са чланом 147. овог закона, у случају реализације пројеката од значаја за Републику Србију, као и у случајевима предвиђеним у члану 100. ст. 2. и 3. овог закона. Према ставу 2. истог члана, када се грађевинско земљиште даје у закуп ради изградње објеката за које је законом предвиђено издавање привремене грађевинске дозволе, уговор о закупу закључује се на одређено време, најдуже до пет година.

Одредбама члана 99. Закона о планирању и изградњи, поред осталог, прописано је: да се грађевинско земљиште у јавној својини може дати у закуп у случају из члана 86. овог закона (став 15); да власник грађевинског земљишта у јавној својини ближе уређује услове, поступак, начин и садржину уговора о отуђењу или давању у закуп (став 17); да учесник јавног надметања, односно учесник у поступку прикупљања понуда који сматра да је грађевинско земљиште отуђено или дато у закуп супротно одредбама овог закона, као и да му је на тај начин повређено право, може поднети надлежном суду тужбу за поништај уговора у року од осам дана од сазнања за закључење уговора, а најкасније у року од тридесет дана од дана закључења уговора (став 18).

На основу овлашћења из члана 99. став 17. Закона о планирању и изградњи власници грађевинског земљишта у јавној својини својим подзаконским актима ближе су уредили услове, поступак, начин и садржину уговора о отуђењу или давању у закуп грађевинског земљишта у јавној својини.

У судској пракси су поводом давања у закуп грађевинског земљишта у јавној својини постављена следећа спорна правна питања:

1) какав је карактер акта јединице локалне самоуправе о давању у закуп грађевинског земљишта у јавној својини након спроведеног поступка јавног надметања, односно прикупљања понуда;

2) да ли се законитост таквог акта може/мора преиспитивати пред судом;

3) који суд је надлежан за оцену законитости таквог акта.

Акт јединице локалне самоуправе о давању у закуп грађевинског земљишта у јавној сво-

„Ревизија је увек дозвољена ако је:
1) то посебним законом прописано;
2) другостепени суд преиначио пресуду и одлучио о захтевима странака;
3) другостепени суд усвојио жалбу, укинуо пресуду и одлучио о захтевима странака."

Пред Врховним касационим судом појавило се спорно питање да ли у случају када другостепени суд, одлучујући о жалби, укине првостепену пресуду и одбаци тужбу, тужилац ревизијом може да побија другостепену одлуку применом члана 403. став 2. тачка 3) ЗПП?

Ако другостепени суд по члану 403. став 2. тачка 3) ЗПП укине првостепену пресуду и одбаци тужбу, он то чини решењем као врстом одлуке. Већ само та формалноправна чињеница довољна је да се у тим случајевима елиминише примена поменуте одредбе Закона и да се о ревизији одлучује применом члана 420. ЗПП. Осим тога, што је свакако важније, члан 403. став 2. тачка 3) ЗПП садржи и део који захтева да другостепени суд усвоји жалбу и укине првостепену пресуду, али и да **одлучи о захтевима странака**, дакле мериторно оконча спор. Тек тада, дакле након одлуке о захтевима странака, стичу се услови да се о изјављеној ревизији одлучује применом члана 403. став 2. тачка 3) ЗПП, наравно под условима да се не ради о изузецима из раније усвојених закључака Врховног касационог суда (трошкови поступка, камата). Одлука другостепеног суда која је наведена не може да се сматра преиначењем првостепене пресуде, што би омогућило дозвољеност ревизије по члану 403. став 2. тачка 2) ЗПП, без обзира на то која је странка изјавила ревизију.

Поред наведеног, ако се пође од разлога за измену ЗПП која је наведена, тј. од уставне гаранције из члана 36. став 2, по којој „свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву или на закону заснованом интересу", поменутом одредбом и тумачењем, како је наведено, не вређа се тај уставни принцип јер се у том случају не ради о мериторној одлуци другостепеног суда. Решењем којим се одбацује тужба не одлучује се о тужбеном захтеву, а тиме ни о праву на чије је остварење/заштиту он усмерен.

(Закључак је усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 2. 6. 2020)

КАЛКУЛАТОР КАМАТА
у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Изузеци од примене Закона о јавним набавкама – уговори између повезаних субјеката

И у овом броју наставља се коментар одредби новог Закона о јавним набавкама, с тим што је акценат на одређеним изузецима од примене Закона.

Милош Јовић,
експерт за јавне набавке

НАБАВКЕ ИЗМЕЂУ ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА (ИНХАУС НАБАВКЕ)

Када наручилац не може да задовољи своје потребе сопственим ресурсима (запосленим лицима, опремом, пословним процесима, законским ограничењима итд.), а уколико, сходно предмету и вредности набавке, иста није по неком од основа изузета од примене Закона, дужан је да спроведе поступак јавне набавке. Међутим, пред судом правде ЕУ покренуто је питање да ли наручилац који одређену потребу не може да задовољи самостално, преко правног лица које је основао, које финансира и контролише, директно може да ангажује то лице за предметне потребе, без окретања ка тржишту, односно без спровођења поступка јавне набавке.

Случај који је отворио предметно питање познат је као случај Текал (Пресуда Суда правде ЕУ Ц-107/98 *Teckal Srl* против *Comune di Viano* и *Azienda Gas-Acqua Consorziale* (AGAC) *di Reggio Emilia*), који је окончан одлуком Суда да наручилац може директно да додели уговор лицу над којим врши контролу у мери која је слична контроли коју врши над сопственим организационим јединицама, као и да се значајан део, бар 80% активности контролисаног правног лица обавља за потребе наручиоца. Након тога, Суд правде ЕУ своје одлуке у сличним предметима заснивао је на случају Текал, али га је и додатно разрадио и ажурирао, па је утврдио и правила за предметни изузетак, која су потом имплементирана у Директиву 2014/24/ЕУ (члан 12) и Директиву 2014/25/ЕУ (члан 28).

Нови Закон о јавним набавкама преноси поменуте одредбе и утврђује три основна захтева који треба да буду испуњени да би два повезана правна лица могла да закључују уговоре без примене поменутог закона. То су:

1) организационе (управљачке) зависности,
2) економске зависности и
3) зависности учешћа капитала.

Онако како их прописују Директиве ЕУ, услове за наведени изузетак предвиђа и Закон о јавним набавкама у члану 13.

Изузетак има два појавна облика: **вертикално и хоризонтално повезивање**.

Вертикално повезивање

Наручилац не спроводи поступак јавне набавке када закључује уговор са другим правним лицем ако: а) наручилац врши контролу над тим правним лицем сличну контроли коју врши над својим организационим деловима; б) правно лице над којим наручилац врши контролу више од 80% својих активности у Републици Србији предузима у циљу обављања послова које му је наручилац поверио или које су му поверила друга правна лица над којима тај наручилац врши контролу; ц) у контролисаном правном лицу нема учешћа приватног капитала који има одлучујући утицај на доношење одлука, односно спречавање доношења одлука, у складу са важећим прописима.

УГОВОРИ КОЈИ СЕ ДОДЕЉУЈУ ЗАЈЕДНИЧКОМ ПОДУХВАТУ (*JOINT VENTURE*) ИЛИ СЕКТОРСКОМ НАРУЧИОЦУ КОЈИ ЈЕ САСТАВНИ ДЕО ЗАЈЕДНИЧКОГ ПОДУХВАТА

Пословни речници и лексикони *joint venture* дефинишу као споразум или уговор којим више правних лица удружује своју имовину, знања и рад како би остварила унапред дефинисан пословни циљ (подухват). Након остварења тог циља пословни добитак (или евентуални губитак) дели се између учесника заједничког подухвата који престаје да постоји.

Дефиниција из Закона о јавним набавкама, која се користи искључиво за предметни и претходни изузетак, ужа је и односи се само на заједнички подухват који чине правна лица која имају статус секторских наручилаца.

Наведени изузетак односи се само на секторске наручиоце, који наменски могу да се удруже у заједнички подухват у циљу обављања секторске делатности. Изузеће иде двосмерно – приликом набавки добара, услуга и радова које заједнички подухват додељује наручиоцу који је члан тог подухвата и обрнуто.

Рецитал 39. Директиве 2014/25/ЕУ наводи потребу изузетка одређених уговора о набавци добара, услуга и радова које наручилац додељује заједничком подухвату који је основало више наручилаца у сврху обављања секторских делатности и у чијем је саставу тај наручилац, уз напомену да је потребно и осигурати да изузимање не доведе до нарушавања тржишног надметања, које би ишло у прилог предузећима или заједничким подухватима повезаним с тим наручиоцима. Ту би свакако битну улогу имала и Комисија за заштиту конкуренције јер концентрација активности у оквиру једног заједничког подухвата у циљу недозвољеног утицаја на тржишту, као и стварање монопола и дуопола на одређеном тржишту, не смеју да буду резултат таквог удруживања.

У том правцу и Директивом 2014/25/ЕУ наведено је да је потребно осигурати одговарајући низ правила, посебно у вези са горњом границом у оквиру које предузећа могу да обављају активности (промет и профит) на тржишту и изнад које би изгубили могућност директне доделе уговора без поступка јавне набавке. Такође, потребно је установити и правила у вези са могућим везама између чланова заједничког подухвата, као и у вези са стабилношћу веза између заједничког подухвата и правних лица (наручилаца) од којих се састоји.

За разлику од одредаба којима су уређени изузеци за инхаус набавке из 13. члана (тзв. Текал и Хамбург изузеци), додатни услови и ограничења за изузетке по основу из поменутог члана, односно аранжмана између наручиоца и заједничког подухвата чији је члан, нажалост нису дефинисана.

Електронски часопис
ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Електронски часопис Пословни саветник активира се и користи кроз електронско правно издање Прописи.нет на страници propisi.net, путем корисничког имена и лозинке.

Корисницима су доступни чланци из свих досадашњим бројева часописа.

Сви чланци могу да се претражују на различите начине: по речима у наслову или тексту чланка, по броју (години) часописа, по ауторима чланака, по областима – групама, коришћењем опције Повезани документи са конкретним прописом или у оквиру текста прописа, кликом на линкове испод чланова прописа. Чланци могу да се чувају у ***PDF*** формату, као и да се штампају и копирају.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Пословно име привредног субјекта

Пословном имену придаје се велики значај. Његов одабир представља важан корак у процесу оснивања привредног субјекта, али је, осим осмишљавања назива, потребно и да се обезбеди да се пословно име правилно региструје и заштити, што је детаљније образложено у наставку.

Владимир Саичић,
дипл. правник

Пословно име код привредних субјеката, па и уопште правних лица, има вишеструки значај. Оно служи пре свега за идентификацију привредног субјекта, његово разликовање од других, а има и маркетиншки значај. За пословно име везује се бренд. Пословно име привредног субјекта може да сведочи о поверењу које је он успео да изгради на тржишту, за њега се вежу позитивне или негативне асоцијације. Репутација привредног субјекта везује се за његово пословно име. Због свега тога Закон о привредним друштвима пословном имену посвећује велику пажњу, детаљно регулишући ту проблематику.

У ранијој законској регулативи за пословно име користио се израз „фирма". Иако тај израз више не егзистира у позитивном праву, он се неформално и даље користи, па се под фирмом обично подразумева сам привредни субјект. То је још један доказ о великом значају који се придаје пословном имену – некадашњи израз за пословно име неформално се користио и још увек се користи за означавање самог привредног субјекта.

Привредно друштво послује и учествује у правном промету под пословним именом које је регистровало у складу са законом о регистрацији. Да би се користило, пословно име мора да се региструје у Регистру привредних друштава, који води Агенција за привредне регистре. **Пословно име привредних друштава има три обавезна елемента:**

1. назив,
2. правну форму, односно ознаку правне форме,
3. место у ком је седиште друштва.

Није могуће регистровати пословно име уколико један од тих елемената недостаје.

Правна форма се у пословном имену означава на следећи начин: 1) за ортачко друштво: „ортачко друштво" или скраћеница „о. д." или „од"; 2) за командитно друштво: „командитно друштво" или скраћеница „к. д." или „кд"; 3) за друштво с ограниченом одговорношћу: „друштво с ограниченом одговорношћу" или скраћеница „д. о. о." или „доо"; 4) за акционарско друштво: „акционарско друштво" или скраћеница „а. д." или „ад".

Карактеристичан део пословног имена, оно по чему се једно друштво разликује од других, јесте његов назив. Док је у вези са остала два обавезна елемента (правна форма и место седишта друштва) пословно име одређено објективним околностима, у погледу назива то није случај. **Оснивачи друштва су, под законом одређеним извесним ограничењима, слободни да одреде назив привредном друштву.**

Уколико је привредно друштво у ликвидацији, онда се ознака „у ликвидацији" додаје пословном имену, а уколико је у принудној ликвидацији, такође се додаје сходна ознака. Уколико је у стечају, додаје се ознака „у стечају". Уколико је посебним законом прописано (нпр. за одређене делатности), пословно име садржи и друге елементе. Тако нпр., сходно Закону о осигурању, пословно име акционарског друштва за осигурање садржи ознаку „а. д. о.". Према Закону о банкама, банка у пословном имену мора да има реч „банка", тако

ска је обавеза привредних друштава да назив места свог седишта имају у пословном имену. Међутим, уколико привредно друштво у самом називу жели да има назив града или изведеницу од тог назива, потребна је сагласност надлежног органа града. На пример, у пословном имену „Београдски ратник доо Београд" реч „Београдски ратник" представља назив, а пошто назив садржи изведеницу од речи Београд, потребна је претходна сагласност надлежног органа Града Београда.

Пословно име друштва може да садржи лично име физичког лица, уз његову сагласност, а ако је то лице умрло, уз сагласност његових законских наследника. Ако члан привредног друштва чије је лично име садржано у називу друштва престане да буде члан истог, назив друштва може и даље да садржи то лично име, само уз сагласност поменутог лица, а ако је оно умрло, уз сагласност његових законских наследника. У случају повреде наведених одредби, физичко лице, а ако је то лице умрло, његови законски наследници остварују заштиту. Без обзира на постојање сагласности, ако друштво својим пословањем или на други начин повређује част и углед лица чије је име унето у његово пословно име, то лице, а ако је то лице умрло, његови законски наследници тужбом надлежном суду могу да захтевају брисање његовог имена из пословног имена друштва и накнаду евентуалне штете која му је причињена.

Електронско издање

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници **www.propisi.net** и садржи преко 250.000 докумената: прописе, судску праксу, службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области, као и коментаре прописа врхунских стручњака, при чему су сва наведена документа међусобно повезана.

ЗАШТО СЕ ПРЕТПЛАТИТИ БАШ НА ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима, као и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова нуде могући резултати.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Препознавање лица или предмета као доказна радња у кривичном поступку – примена чланова 90, 100. и 405. став 3. ЗКП-а

Доказна радња препознавање лица или предмета често је заступљена у току целог кривичног поступка, а нарочито у предистражном делу. Тај кривичнопроцесни институт у тексту је анализиран кроз законске одредбе и карактеристичне судске одлуке.

Драган У. Калаба,
заменик ВЈТ у Чачку у пензији

Законик о кривичном поступку Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 72/11… 35/19) у глави VII, под називом „Докази”, садржи основне одредбе у вези са доказивањем чињеница у поступку и предметом доказивања, након чега су наведене и доказне радње. За потребе овог текста битне доказне радње су саслушање окривљеног и испитивање сведока.

У „Основним одредбама” – чл. 82. ЗКП-а прописано је: „У поступку се докази прикупљају и изводе у складу са одредбама овог законика, као и на други Законом предвиђен начин.” То значи да се у кривичном поступку, који обухвата предистражни поступак, истрагу, оптужење, главни претрес и доношење пресуде, докази прикупљају и изводе.

На те радње односи се и одредба чл. 83. ЗКП-а, под називом „Предмет доказивања”, која у ст. 1. прописује да су „предмет доказивања чињенице које чине обележја кривичног дела или од којих зависи примена неке друге одредбе Кривичног закона”, док је у ст. 2. предвиђено да су „предмет доказивања и чињенице од којих зависи примена одредаба кривичног поступка.”

Доказна средства, односно докази у ствари представљају основ, тј. оквир помоћу ког се долази до сазнања о постојању одређених чињеница везаних за предмет кривичног поступка, а активност суда или јавног тужиоца, као органа поступка који чињенице утврђују, представља радњу доказивања. Предмет таквог доказивања управо су чињенице које су значајне за примену кривично-материјалних и кривично-процесних одредаба. Врло значајне, а готово основне доказне радње које спроводи орган поступка јесу саслушање окривљеног и испитивање сведока.

Међу одредабама ЗКП-а, које ће у наставку бити посебно анализиране, налазе се и одредбе о препознавању лица или ствари. Имајући у виду језичку формулацију законодавца у односу на препознавање лица или предмета, очигледно се ради о самосталној доказној радњи. Сачињени записници су у односу на предузете радње ваљани докази, па су, наравно, подложни оцени органа поступка, тако да на таквим доказима може да се заснива пресуда која је донета у кривичном поступку.

Препознавање лица или предмета може да се предузме у оквиру следећих доказних радњи: саслушање окривљеног, што је предвиђено у чл. 90. ЗКП-а, испитивање сведока, што је предвиђено у чл. 100. ЗКП-а, као и на главном претресу, што је предвиђено у чл. 405. ст. 3. ЗКП-а.

Доказна радња саслушање окривљеног предвиђена је у одредбама чл. 85–90. ЗКП-а, а за потребе овог текста важна је одредба чл. 90, која у целости гласи:

- став 1: „Ако је потребно да се утврди да ли окривљени препознаје одређено лице или

суда у Крагујевцу Кж 1259/12 од 29. марта 2012)

Случај 11.

Када су оштећени – сведоци у преткривичном поступку у Полицијској управи извршили препознавање окривљеног, на таквом записнику о препознавању лица пресуда се може засновати, без обзира на то што записник није потписао окривљени.

(Пресуда Основног суда у Ужицу К 210/16 од 29. јуна 2016. и Пресуда Вишег суда у Ужицу Кж 129/16 од 21. септембра 2016)

Случај 12.

Препознавање и записници о препознавању, као индицијални докази, помажу при оцени веродостојности исказа сведока и када нису сачињени у свему по одредбама ЗКП-а, потврђују истинитост исказа оштећеног и сведока о чињеници да су сигурни да је окривљени у конкретном случају лице које је извршило кривично дело.

(Пресуда Окружног суда у Нишу К 164/04)

V ПРЕПОЗНАВАЊЕ ЛИЦА ИЛИ ПРЕДМЕТА – НЕЗАКОНИТ ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Случај 1.

Када је истражни судија (важење старог ЗКП-а) показао једну фотографију оштећеном, за коју је оштећени потврдио да је то лице коме је дао новац и које га је преварило, а на таквом записнику је од стране суда заснована пресуда, ради се о незаконитом доказу и учињена је битна повреда одредаба кривичног поступка из чл. 438. ст. 2. т. 1) ЗКП-а.

(Пресуда Основног суда у Чачку К 50/13 од 18. марта 2016. и Решење Вишег суда у Чачку Кж 151/16 од 16. јуна 2016)

Случај 2.

Када се у групи од пет лица за препознавање налазе три лица (а не само једно) која су осумњичена за кривично дело, тада је такво препознавање супротно одредбама чл. 90. ст. 1. и чл. 100. ст. 1. ЗКП-а.

(Пресуда Врховног касационог суда Кзз 294/19 од 28. марта 2019)

Случај 3.

Препознавање није извршено на законит начин када је, пре препознавања, сведоку који је требало да изврши препознавање показан окривљени на фотографијама, а затим га је сведок видео у просторијама Полицијске управе уз присуство службеног лица, па је тек након тога извршено препознавање.

(Решење Окружног суда у Београду Кж 3503/06 од 27. децембра 2006)

Случај 4.

Ако је у току поступка обављено препознавање окривљених тако што је сведок оштећена стајала у холу где је инспектор сишао са окривљеним у ходник и мало прошетао да би она могла да га види са свих страна, оно није обављено сходно одредбама ЗКП-а.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж 992/17 од 16. новембра 2017)

Случај 5.

Радња препознавања није спроведена законито ако је пре препознавања сведок видео лице које је предмет препознавања. Наиме, радња препознавања ће се обавити тако да лице које је предмет препознавања не може да види сведока нити сведок може да види то лице пре него што је приступио радњи препознавања.

(Пресуда Основног суда у Херцег Новом К 146/13 од 15. априла 2013)

Случај 6.

Када оштећени – сведок треба да препозна окривљеног као извршиоца кривичног дела, њему ће се показати окривљени са још неколико лица, али чије основне особине су сличне онима какве је описао (висина, тежина, изглед окривљеног, гардероба коју је носио и друго). Ако нема сличности са таквим особинама, радња препознавања није извршена према правилима струке.

(Пресуда Општинског суда у Г. Милановцу К 140/03 од 26. новембра 2003. и Пресуда Окружног суда у Чачку Кж 2/04 од 23. јануара 2004)

Здравствене технологије – методи, поступци и начини вршења процене

Доношењем Правилника о ближим условима и начину вршења процене здравствених технологија наведена област по први пут је у целости регулисана посебним прописом. У самом тексту акценат је стављен на питање испуњавања услова за издавање дозволе за коришћење здравствене технологије, као и на разликовање подносилаца захтева (произвођач и здравствена установа) и две врсте захтева (за медицинско средство и за медицинску процедуру). Уз то је посебно апострофирана данас веома популарна једнодневна хирургија и тзв. антиејџ медицина.

Душан Рајаковић,
спец. менаџмента здравствених установа

УВОД И ОСНОВНИ ПОЈМОВИ

Законом о здравственој заштити („Сл. гласник РС” бр. 25/2019) предвиђен је низ решења усмерених на ефикасније функционисање система здравствене заштите. Једна од новина за коју се очекује да ће у значајној мери олакшати рад здравствених установа и запослених, али и пацијената, односи се на коришћење нових здравствених технологија. Очигледно да је законодавац увидео потребу да се област здравствених технологија подробније обради него што је то био случај са ранијим законским решењима, где је здравствена технологија скромно споменута у четири члана. Постојеће одредбе прецизније су и детаљније обрађене новим законом, а **у складу са чланом 50. Закона о здравственој заштити Министарство здравља донело је Правилник о ближим условима и начину вршења процене здравствених технологија („Сл. гласник РС” бр. 97/2020), који је ступио на снагу 15. 7. 2020. године. Њим се прописују ближи услови, начин вршења процене здравствених технологија и давања мишљења, као и друга питања којима се ближе уређује процена здравствених технологија**.

Стиче се утисак да су стручна лица Министарства здравља различитих профила уложила велики напор како би област здравствених технологија по први пут била заокружена у целости, доношењем посебног прописа. Можемо да се сложимо да је Правилник свеобухватан, материја детаљно разрађена, а процедура прецизно дефинисана. Међутим, иако се у нашем систему доношења и законских и подзаконских аката то веома ретко дешава, мора да се примети да су се овде поткрале поједине грешке, истине ради, правописне природе. Навешћемо само један пример неисправно написаног наслова који претходи члану 6. Правилника, где недостаје цела реч – „2) Захтев издавање дозволе за коришћење нове здравствене технологије за медицинску процедуру”. Може се очекивати да се такви пропусти исправе у најкраћем року (аутор текста упутио је допис надлежном сектору Министарства здравља), што свакако не умањује значај Правилника и квалитетна решења која садржи.

Под здравственим технологијама подразумевају се све здравствене методе и поступци који могу да се користе у циљу унапређивања здравља људи у превенцији, дијагностици, лечењу, здравственој нези и рехабилитацији оболелих и повређених, који обухватају безбедне, квалитетне и ефикасне лекове и

За увођење медицинских процедура у једнодневној хирургији, наведених у прилогу 1 Правилника, као и за увођење медицинских процедура у области антиејџ медицине, наведених у прилогу 2 Правилника, потребно је да подносилац захтева поднесе административни део захтева, на основу чега министар издаје решење за коришћење нове здравствене технологије или одбија захтев.

РЕФОРМА У ДРЖАВАМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Европски парламент је још 2018. године великом већином гласова изгласао реформу система процене здравствених технологија, чији су циљ јефтинији лекови и уштеде у здравственим системима држава чланица. До сада је свака од двадесет осам држава чланица одвојено испитивала дејство нових лекова и медицинских средстава, па су на основу тих процена преговарале с фармацеутским компанијама о ценама. Према новим прописима, државе ће моћи да користе процене које су већ објавиле неке друге државе.

По речима хрватске европарламентарке Биљане Борзан, која је дала свој допринос реформи система процене здравствених технологија, „здравље је непроцењиво, али здравство кошта". Случај с ценом нових лекова за децу с ретким болестима показао је колико скупе могу бити иновативне терапије. У последњој деценији цене лекова против рака порасле су десет пута. Заједничке процене на нивоу Европске Уније могу само да оснаже преговарачку позицију држава, поготово мањих, при одређивању цена лекова. ЕУ мора да учини све како би помогла државама чланицама које се суочавају са све већим трошковима здравства. Осим економских бенефита, реформа ће убрзати приступ употреби најновијих лекова јер ће уместо двадесет осам процена, које је раније морала да обави свака појединачна земља, једна бити довољна за процену дејства лека.

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

- **Закон о Централном регистру становништва** („Сл. гласник РС" бр. 17/2019)

  – примењује се од 1. 9. 2020. године.

- **Закон о спречавању корупције** („Сл. гласник РС" бр. 35/2019)

  – примењује се од 1. 9. 2020. године.

- **Одлука о изменама и допунама Одлуке о условима и начину обављања мењачких послова** („Сл. гласник РС" бр. 53/2020)

  – примењује се од 1. 9. 2020. године.

- **Закон о изменама и допунама Закона о превозу путника у друмском саобраћају** („Сл. гласник РС" бр. 9/2020)

  – члан 4. ступа на снагу 1. 10. 2020. године.

- **Правилник о Списку класификованих супстанци** („Сл. гласник РС" бр. 22/2020)

  – примењује се од 1. 10. 2020. године.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

План примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести и акт о процени ризика

П: *Ко је у обавези да има план примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести и акт о процени ризика на радном месту и у радној околини – предузетник без запослених или са троје запослених, као и ДОО под истим условима?*

О: Одредбом члана 4. став 1. тачка 2) Закона о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС” бр. 101/05, 91/2015 и 113/2017 – други закон) прописано је да је послодавац домаће или страно правно лице, односно физичко лице које запошљава, односно радно ангажује једно или више лица, док је запослени домаће или страно физичко лице које је у радном односу код послодавца, као и лице које по било ком основу обавља рад или се оспособљава за рад код послодавца, осим лица које је у радном односу код послодавца ради обављања послова кућног помоћног особља. Одредбом члана 13. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду прописано је да је послодавац дужан да донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини, као и да утврди начин и мере за њихово отклањање. У складу са чланом 3. Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести („Сл. гласник РС” бр. 94/2020) сваки послодавац дужан је да за сва радна места у радној околини донесе план примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести, који је саставни део акта о процени ризика који се доноси сагласно закону и прописима из области безбедности и здравља на раду.

Дакле, сваки послодавац, без обзира на то да ли је у питању привредно друштво (ДОО нпр.) или предузетник, дужан је да донесе акт о процени ризика за сва радна места и у радној околини на начин и по поступку који су прописани Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини („Сл. гласник РС” бр. 72/06, 84/06, 30/2010 и 102/2015). Сходно претходно наведеном, предузетник физичко лице који по било ком основу радно ангажује једно или више лица јесте послодавац и дужан је да у потпуности поступа у складу са законом, па и да донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини, као и да утврди начин и мере за њихово отклањање на начин и по поступку који су прописани Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини. Предузетник који делатност обавља сам не сматра се послодавцем, па нема ни обавезу доношења акта о процени ризика. Уколико ангажује неко лице уговором о раду и/или другим уговором (па и на основу уговора којима се не заснива радни однос), онда има обавезу доношења акта о процени ризика, па макар и за једно радно место.

Сагласно члану 37. Закона о безбедности и здрављу на раду, послове безбедности и здравља на раду послодавац може да обавља сам у делатностима трговине на мало, услуга смештаја и исхране, информисања и комуникација, финансијским и осигурања, пословања некретнинама, стручним, научним, иновати-

ње података или је довољна она која је дата приликом подношења захтева?

О: Уколико постојећа сагласност садржи информацију да се даје за потребе одлучивања о давању права на новчану социјалну помоћ, у том случају не мора да се прибавља нова сагласност за обраду у наведене сврхе. Међутим, треба имати у виду да је један од основних предуслова да пристанак за обраду података буде законит да је исти информисан, односно да су приликом прибављања пристанка, односно прикупљања података од лица чији се подаци обрађују, истом пружене све информације у вези са обрадом података из члана 23. Закона о заштити података о личности, попут информације о сврси обраде, року чувања или, ако то није могуће, о критеријумима за његово одређивање итд.

У случају да корисницима / потенцијалним корисницима права на новчану социјалну помоћ нису пружене информације из члана 23. Закона о заштити података о личности (било у оквиру сагласности било у посебном обавештењу), у таквом случају било би потребно прибављање нове сагласности, при чему би тим лицима требало да буду пружене све информације из наведеног члана закона.

Такође, с обзиром на то да нису познате конкретне околности у вези са предметном обрадом, руковалац треба да провери да ли је у конкретном случају обрада података, односно овлашћење/обавеза руковаоца да врши обраду личних података прописана одређеним законом, попут Закона о социјалној заштити. Уколико је то случај, онда би основ за обраду података о личности могао да буде члан 12. став 1. тачка 3) или члан 12. став 1. тачка 5) а у вези са чланом 17. став 2. тачка 2) Закона о заштити података о личности.

За обраду оних личних података чија обрада није нужна за остварење законског овлашћења/обавезе прописане за руковаоца, основ за обраду података о личности свакако би требало да буде пристанак лица.

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

П: *Да ли постоји временски рок до када може да се поднесе тужба ради утврђења права својине по основу брачног доприноса?*

О: Како право својине не застарева, тако не постоји ни рок до ког може да се тражи утврђење својине по основу стицања у брачној заједници. Другим речима, тужба може да се поднесе у свако доба и не постоји преклузивни рок.

Електронско издање
ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Незаобилазна помоћ у раду правника

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници www.propisi.net и садржи преко 250.000 докумената:

- **прописе,**
- **судску праксу,**
- **службена мишљења надлежних министарстава,**
- **моделе уговора и обрасце из свих области,**
- **коментаре прописа.**

Сва наведена документа међусобно су повезана.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Преīлед īроīиса...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

ЗАШТИТА ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

- Уредба о допунама Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 93/2020 од 1. 7. 2020)
- Уредба о измени и допуни Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 94/2020 од 3. 7. 2020)
- Одлука о одређивању посебних мера заштите становништва од заразне болести COVID-19 на територији града Београда („Сл. гласник РС” бр. 94/2020 од 3. 7. 2020)
- Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести („Сл. гласник РС” бр. 94/2020 од 3. 7. 2020)
- Одлука о одређивању посебних мера заштите становништва од заразне болести COVID-19 на територији града Београда („Сл. гласник РС” бр. 98/2020 од 10. 7. 2020)
- Одлука о допунама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 98/2020 од 10. 7. 2020)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 100/2020 од 16. 7. 2020)
- Одлука о измени Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 100/2020 од 16. 7. 2020)
- Наредба о забрани окупљања у Републици Србији на јавним местима у затвореном и отвореном простору („Сл. гласник РС” бр. 100/2020 од 16. 7. 2020)
- Уредба о понуди важења купљених улазница за културно-уметничке манифестације које су отказане услед пандемије заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 106/2020 од 7. 8. 2020)
- Одлука о допуни Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 106/2020 од 7. 8. 2020)
- Одлука о изменама и допуни Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 107/2020 од 14. 8. 2020)
- Одлука о изменама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 108/2020 од 20. 8. 2020)
- Уредба о допуни Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 109/2020 од 21. 8. 2020)

РАДНИ ОДНОСИ

- Посебан колективни уговор о допуни Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Сл. гласник РС” бр. 92/2020 од 29. 6. 2020)
- Посебан колективни уговор о допуни Посебног колективног уговора за запослене у установама студентског стандарда чији је оснивач Република Србија („Сл. гласник РС” бр. 92/2020 од 29. 6. 2020)
- Посебан колективни уговор о допуни Посебног колективног уговора за високо образовање
- Анекс I Посебног колективног уговора за предшколске установе чији је оснивач град Београд („Сл. гласник РС” бр. 93/2020 од 1. 7. 2020)
- Посебан колективни уговор о допуни Посебног колективног уговора за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 97/2020 од 7. 7. 2020)
- Посебан колективни уговор за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 97/2020 од 7. 7. 2020)
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о Јединственом кодексу шифара за уношење и шифрирање података у евиденцијама у области рада („Сл. гласник РС” бр. 101/2020 од 17. 7. 2020)
- Правилник о организацији, саставу и начину рада Комисије за утврђивање испуњености услова за извођење учења кроз рад код послодавца („Сл. гласник РС” бр. 102/2020 од 24. 7. 2020)

Преглед прописа...

- Правилник о оверавању мерних уређаја који су саставни део дефибрилатора („Сл. гласник РС” бр. 92/2020 од 29. 6. 2020)
- Правилник о оверавању мерних уређаја који су саставни део дијализних апарата („Сл. гласник РС” бр. 92/2020 од 29. 6. 2020)
- Правилник о оверавању мерних уређаја који су саставни део неонаталних и педијатријских инкубатора и реанимационих топлих столова („Сл. гласник РС” бр. 92/2020 од 29. 6. 2020)
- Правилник о оверавању мерних уређаја који су саставни део респиратора („Сл. гласник РС” бр. 92/2020 од 29. 6. 2020)
- Правилник о оверавању мерних уређаја који су саставни део ултразвучних физиотерапијских уређаја („Сл. гласник РС” бр. 92/2020 од 29. 6. 2020)
- Правилник о оверавању мерних уређаја који су саставни део вишефункцијских уређаја за мониторинг пацијента („Сл. гласник РС” бр. 92/2020 од 29. 6. 2020)
- Правилник о оверавању мерних уређаја који су саставни део високофреквенцијских хируршких ножева и високофреквенцијског хируршког прибора („Сл. гласник РС” бр. 92/2020 од 29. 6. 2020)
- Правилник о измени Правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла („Сл. гласник РС” бр. 102/2020 од 24. 7. 2020)
- Правилник о техничким нормативима за безбедност од пожара и експлозија при складиштењу и држању уља за ложење и гасних уља („Сл. гласник РС” бр. 102/2020 од 24. 7. 2020)
- Правилник о измени Правилника о критеријумима за одређивање висине трошкова оверавања мерила („Сл. гласник РС” бр. 104/2020 од 31. 7. 2020)

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

- Уредба о праћењу и извештавању активности националне инфраструктуре геопросторних података („Сл. гласник РС” бр. 91/2020 од 26. 6. 2020)
- Одлука о покретању поступка испитивања за увођење мера заштите од прекомерног увоза ребрастог бетонског челика („Сл. гласник РС” бр. 92/2020 од 29. 6. 2020)
- Уредба о утврђивању Државног програма помоћи и обнове оштећених породичних стамбених објеката у својини грађана услед дејства поплава у јуну 2020. године („Сл. гласник РС” бр. 93/2020 од 1. 7. 2020)
- Правилник о измени и допуни Правилника о стручном испиту за посреднике у промету и закупу непокретности („Сл. гласник РС” бр. 98/2020 од 10. 7. 2020)
- Одлука о врстама девиза у којима се плаћају републичке административне таксе код дипломатско-конзуларних представништава Републике Србије и о висини курса динара за прерачунавање динарских износа такси у девизе („Сл. гласник РС” бр. 98/2020 од 10. 7. 2020)
- Правилник о измени и допуни Правилника о начину снимања на јавном месту и начину на који комунална милиција саопштава намеру да врши снимање („Сл. гласник РС” бр. 101/2020 од 17. 7. 2020)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2020. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција („Сл. гласник РС” бр. 102/2020 од 24. 7. 2020)
- Правилник о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Сл. гласник РС” бр. 102/2020 од 24. 7. 2020)
- Правилник о изменама Правилника о Регистру посредника у промету и закупу непокретности („Сл. гласник РС” бр. 105/2020 од 5. 8. 2020)
- Правилник о измени Правилника о утврђивању Плана расподеле фреквенција/локација за терестичке аналогне ФМ радио-дифузне станице за територију Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 105/2020 од 5. 8. 2020)

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

- СУДСКО--АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
- Lege Artis ПРОПИСИ У ПРАКСИ
- АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
- ПОСЛОВНИ САВЕТНИК
- СТРУЧНИ КОМЕНТАРИ
- ЈАВНЕ НАБАВКЕ

3 ДЕЦЕНИЈЕ

САВЕТОВАЊА

ИНГ-ПРО

3 ДЕЦЕНИЈЕ

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

Пословни саветник – штампани часопис:

САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

